

N.B. NÍ MÓR NA FREAGRAÍ AR FAD A SCRÍOBH AS GAEILGE.

CUID A (18 marc)

1. AN CHÉAD CHAINTEOIR

Ainm	<i>Nuala Ní Fhlatharta</i>	
Cad as do Nuala?	<ul style="list-style-type: none"> Ros Muc, Conamara, Co. na Gaillimhe. Ros Muc. 	2 mharc
Cén scoil a bhfuil Nuala ag freastal uirthi?	<ul style="list-style-type: none"> Scoil an Phiarsaigh. 	2 mharc
Luaigh dhá ábhar scoile a thaitníonn le Nuala.	<ul style="list-style-type: none"> Gaeilge. 	2 mharc
	<ul style="list-style-type: none"> Matamaitic. 	2 mharc
Cad a deir a máthair faoi Nuala agus a cuid cócaireachta?	<ul style="list-style-type: none"> Nach féidir léi ubh, fiú, a bheiriú i gceart. Nach féidir léi ubh a bheiriú. Nach bhfuil sí go maith ag cócaireacht. 	2 mharc

2. AN DARA CAINTEOIR

Ainm	<i>Aindreas Ó Colla</i>	
Cár rugadh Aindreas?	<ul style="list-style-type: none"> Rugadh Aindreas i bPáras. 	2 mharc
Breac síos dhá phointe eolais faoi athair Aindréis.	<ul style="list-style-type: none"> Is múinteoir ealaíne é athair Aindréis. Is múinteoir é. 	2 mharc
	<ul style="list-style-type: none"> Is múinteoir ealaíne sa Phobalscoil áitiúil é Is múinteoir sa Phobalscoil é. 	2 mharc
	<ul style="list-style-type: none"> Chaith athair Aindréis fiche bliain ag obair i bPáras. 	2 mharc
	<ul style="list-style-type: none"> Chas sé ar mháthair Aindréis i bPáras. 	2 mharc
Cén aois a bhí Aindreas nuair a tháinig sé go hÉirinn?	<ul style="list-style-type: none"> Bhí sé seacht mbliana d'aois nuair a tháinig sé go hÉirinn. 	2 mharc

CUID B

1.

FÓGRA

(a) Cén t-ainm atá ar an iris Ghaeilge idirlín a luaitear san fhógra?

- **Nós.** (2 mharc)

(b) Cé mhéad a chosnaíonn síntiús bliana?

- **Cosnaíonn síntiús bliana €40.** (2 mharc)

(c) Luaigh **dhá** ábhar/thopaic a bhíonn ar fáil san iris.
Luaigh dhá cheann díobh seo a leanas:

- **Cúrsaí ceoil.** (1 mharc)
- **Cúrsaí taistil.** (1 mharc)
- Cúrsaí scannán. (1 mharc)
- Cúrsaí faisin. (1 mharc)

2.

PÍOSA NUACHTA

(a) Cén fhéile a bheidh ar siúl in Montana i mbliana?

- **Seachtain na Gaeilge.** (2 mharc)

(b) Luaigh **dhá** rud a mbíonn béim orthu le linn na féile.
Luaigh dhá cheann díobh seo a leanas:

- **An teanga.** (1 mharc)
- **Ceol traidisiúnta.** (1 mharc)
- Drámaíocht. (1 mharc)
- Litríocht na hÉireann. (1 mharc)

CUID C
COMHRÁ A hAON

1.

An Chéad Mhír

(a) Cén fáth ar chuir Brian glaoch ar Shiún?

- **Chuir Brian glaoch ar Shiún chun dul chuig seó faisin leis.** (2 mharc)

An Dara Mír

(b) Cén t-óstán ina mbeidh an ócáid a luaigh Brian le Siún?

- **Óstán an Rí.** (2 mharc)

(c) Cén t-am a shocraigh Siún bualadh le Brian?

- **Shocraigh Siún bualadh le Brian ar leath i ndiaidh a seacht.** (2 mharc)

2.

COMHRÁ A DÓ

An Chéad Mhír

(a) Luaigh bua **amháin** atá ag Evanna Lynch agus Matthew Lewis, dar le Máire agus Bríd.
Luaigh ceann amháin díobh seo a leanas:

- **Bua na haisteoireachta.** (2 mharc)
- Bua na dathúlachta. (2 mharc)

An Dara Mír

(b) Breac síos tréith **amháin** a deir Máire atá ag Jack, buachaill nua Amanda.
Luaigh ceann amháin díobh seo a leanas:

- **Tá Jack dathúil.** (2 mharc)
- Is sórt amadáin é. (2 mharc)

(c) Cá mbeidh Bríd ag dul le Jack?

- **Beidh Bríd ag dul le Jack go dtí na Debs.** (2 mharc)

Scríobh freagraí ROINN II i do fhreagarleabhar.

Ceist 1. Freagair A agus B anseo.

A (20 marc)

- (i) (a) Cé a chuireann Seó Tallainne na hÉireann i láthair?
 • Is í Gráinne Seoige a chuireann an seó i láthair. (2 mharc)
- (b) Luaigh **dhá** chineál gníomhartha a léiríonn gur seó ilghnéitheach é Seó Tallainne na hÉireann. Luaigh dhá cheann díobh seo a leanas:
 Is cinnte gur seó ilghnéitheach é mar glactar le:
 • **Amhránaíocht ar an sean-nós.** (1 mharc)
 • **Rince ar an sean-nós.** (1 mharc)
 • Hip hop. (1 mharc)
 • Bailéid. (1 mharc)
 • Roc. (1 mharc)
 • Coiméide. (1 mharc)
 • Amhráin tíre. (1 mharc)
 • Gleacaíocht. (1 mharc)
 • Ceoldrámaí. (1 mharc)
- (ii) (a) Cén aidhm atá leis na trialacha réigiúnacha?
 • **Cuirtear trialacha ar siúl i ngach réigiún i rith mhí Lúnasa agus mhí Mheán Fómhair chun na hiomaitheoirí is fearr a roghnú.** (2 mharc)
- (b) Cé a chuireann ceol sa chúlra nó frapaí ar fáil?
 • **Má bhíonn gá le ceol sa chúlra nó frapaí d'aon saghas bíonn ar gach iomaitheoir iad a bhreith leis nó léi.** (2 mharc)
- (iii) Luaigh **dhá** chúis a bhfuil lucht féachana ollmhór ag Seó Tallainne na hÉireann. Luaigh dhá cheann díobh seo a leanas:
 • **Bíonn dianchoimhlint idir na hiomaitheoirí** (2 mharc)
 • **Tá an clár seo bunaithe ar bhród as d'áit dúchais féin.** (2 mharc)
 • Freastlaíonn an seó ar shean agus óg. (2 mharc)
 • Is maith le daoine a bheith ag féachaint ar chláir a léiríonn mothúcháin. (2 mharc)
 • Is maith le daoine dathúlacht na moltóirí agus an láithreora. (2 mharc)
- (iv) (a) Luaigh mothúchán **amháin** a léirítear nuair a theipeann ar iomaitheoir dul ar aghaidh go dtí an chéad bhabhta eile.
 Luaigh ceann amháin díobh seo a leanas:
 • **Siltear na deora go faíoch nuair a theipeann ar iomaitheoir dul ar aghaidh.** (2 mharc)
 • Brón. (2 mharc)
 • Díomá. (2 mharc)
 • Briseadh croí. (2 mharc)
- (c) Luaigh **dhá thréith** a bhí ag na **Maolchiaráin**.
 Luaigh dhá cheann díobh seo a leanas:
 • **Bhí an ceol traidisiúnta agus an rince ar an sean-nós go smior iontu.** (1+1 = 2 mharc)

(v) (a) Cad air a mbraitheann iomaitheoirí den chuid is mó?

- **Braitheann na hiomaitheoirí cuid mhór ar an tacaíocht áitiúil. (2 mharc)**

(b) Luaigh dhá chosúlacht idir Seó Tallainne na hÉireann agus comórtais a ritheann an Cumann Lúthchleas Gael.

Luaigh dhá cheann díobh seo a leanas:

- **Tá go leor cosúlachtaí idir Seó Tallainne na hÉireann agus na comórtais a ritheann an Cumann Lúthchleas Gael. Tosaíonn Seó Tallainne na hÉireann go háitiúil agus críochnaíonn sé le Craobh na hÉireann. (1+1 = 2 mharc)**

B (20 marc)
Ceisteanna (iad ar cómharc)

(i) Cad iad an **dá** rud a sheolann grúpa daltaí chuig TG4 chun cur isteach ar an gcomórtas scannán?

- **Seolann grúpa daltaí cuntas gairid ar scéal an scannáin maraon le script Ghaeilge don scannán, chuig TG4.** (2+2 = 4 mharc)

(ii) (a) Cén áit i mBaile Átha Cliath a mbronntar na duaiseanna?

- **Bronntar na duaiseanna ar na buaiteoirí gach bliain sa Lárionad Scannán i mBaile Átha Cliath.** (2 mharc)

(b) Luaigh rud **amháin** a tharlaíonn ag bronnadh na nduaiseanna.

- **Taispeántar na scannáin agus fógraítear na buaiteoirí náisiúnta.** (2 mharc)

(iii) (a) Cá mbíonn Féile Scannán *Ciak* ar siúl?

- **Bíonn Féile Scannán *Ciak* ar siúl san Iodáil.** (2 mharc)

(b) Luaigh scoil **amháin** a ndearna TG4 scannán dá scéal anuraidh.
Is leor ainm na scoile a lua.

- **Rinne TG4 scannáin de scéalta na scoileanna seo anuraidh: Pobalscoil Chaisleán Chnucha, Baile Átha Cliath; Grianán Mhuire, Baile Átha Luain, Co. na hIarmhí agus Meánscoil Chnoc na Labhrás, Luimneach.** (2 mharc)

(iv) Cén t-alt sa sliocht thuas a dtagraíonn an abairt seo a leanas dó?
‘Caithfidh na daltaí a bheith lárnach i gcomórtas scannán TG4.’

Alt 1 = ☐ ☒ Alt 2 = ☐ Alt 3 = ☐ Alt 4 = ☐ (4 mharc)

(v) Cén t-alt sa sliocht thuas a dtagraíonn an abairt seo a leanas dó?
‘Tá seasamh idirnáisiúnta ag comórtas scannán TG4.’

Alt 1 = ☐ Alt 2 = ☐ Alt 3 = ☒ Alt 4 = ☐ (4 mharc)

Scríobh freagraí ROINN III i do fhreagarleabhar.

Ceist 2. Freagair A agus B anseo.

A (10 marc)

Turas Teanga / Freagraí

Rugadh Alex Hijmans in Heemskerk san Ísiltír i 1975. Bhog sé go Gaillimh i 1995 chun Gaeilge a fhoghlaim.

Bhain sé an tArd-Diplóma i gCumarsáid Fheidhmeach amach ina dhiaidh sin. **D'oibrigh** Alex le Foinse, Raidió na Gaeltachta, RTÉ agus Nuacht TG4. **Bhí** a dhráma *Aingilín* ar siúl i mBaile Átha Cliath agus i nGaillimh in 2002. Sa bhliain 2007 **Chuaigh** Alex go Meiriceá Theas. Tá eolas againn faoi seo toisc **gur scríobh** Alex leabhar nua i nGaeilge le déanaí dar teideal *Favela*.

1.	Bhain	2 mharc
2.	D'oibrigh	2 mharc
3.	Bhí	2 mharc
4.	Chuaigh	2 mharc
5.	gur scríobh	2 mharc
	gur	1 mharc
	scríobh	1 mharc

B (10 marc)

Fáilte **romhat** chuig www.feachtas.ie

Fáilte chuig www.feachtas.ie

Tá eolas faoin eagraíocht *Feachtas* an suíomh gréasáin seo.

Bunaíodh *Feachtas* sa bhliain (1980)

Tá a lán daoine óga páirteach eagraíocht seo.

Is daoine óga faoi ocht déag d'aois atá i bh*Feachtas*.

(a) bliain (b) bhliana (c) blianta (d) mbliana

Cuireann *Feachtas* an Ghaeilge chun cinn ar fud

(a) an tír (b) na dtíre (c) na tíre (d) na tíortha.

Fáilte romhat chuig www.feachtas.ie

1. Tá eolas faoin eagraíocht *Feachtas* **ar / ag** an suíomh gréasáin seo. **2 marc**
2. Bunaíodh *Feachtas* sa bhliain (1980) **naoi déag ochtó / míle naoi gcéad ochtó**. **2 marc**
3. Tá a lán daoine óga páirteach **san / insan** eagraíocht seo. **2 marc**
4. Is daoine óga faoi ocht **mbliana** déag d'aois atá i bh*Feachtas*. **2 marc**
(a) bliain (b) bhliana (c) blianta (d) mbliana.
5. Cuireann *Feachtas* an Ghaeilge chun cinn ar fud **na tíre** **2 marc**
(a) an tír (b) na dtíre (c) na tíre (d) na tíortha.

Ceist 3 (50 marc)

Ní ga níos mó na leathanach go leith a scríobh.

Ábhar: 10 marc. **Gaeilge:** 40 marc. $10 + 40 = 50$ marc.

An dáileadh céanna marcanna atá i gceist i ngach rogha in A, B, C agus D.

I gcás ROINN IV bheifí ag siúl le coibhneas áirithe idir na marcanna d'ionramháil an ábhair agus na marcanna don Chumas Gaeilge.

A. AISTE

Scríobh aiste ar do rogha **ceann amháin** de na hábhair seo:

- (i) An clár teilifíse is fearr liom.
- (ii) Corn an Domhain sa Sacar san Afraic Theas 2010.
- (iii) Cairde agus comharsana.

B. SCÉAL / EACHTRA

Freagair do rogha **ceann amháin** díobh seo:

- (i) Ceap scéal a mbeadh an giota seo thíos oiriúnach mar **thús** leis:

‘Bhí mo bhreithlá ann agus bheartaigh mé cóisir a bheith agam i mo theach féin, cé go raibh mo thuismitheoirí as baile...’

- (ii) Déan cur síos ar eachtra a tharla duit agus tú amuigh ag siopadóireacht.

C. DÍOSPÓIREACHT / ÓRÁID

Maidir le do rogha **ceann amháin** de na rúin seo thíos, scríobh an chaint a dhéanfá i ndíospóireacht scoile ar son *nó* in aghaidh an rúin sin:

- (i) ‘Cuirtear an iomarca béime ar an spórt sna scoileanna.’
- (ii) ‘Ba cheart deireadh a chur leis an obair bhaile.’

D. ALT (do nuachtán nó d'iris)

Freagair do rogha **ceann amháin** díobh seo:

- (i) Iarradh ort alt a scríobh d'iris na scoile faoi dhaoine bochta sa tír seo faoi láthair.
Scríobh **an t-alt** a chuirfeá chuig eagarthóir iris na scoile.
- (ii) Tá *Foinse* ag lorg ailt a mbeidh cur síos ann ar na fadhbanna atá ag daoine óga.
Scríobh **an t-alt** a chuirfeá chuig eagarthóir an nuachtáin.